

Konference

Roma argentea MMXV

Ve dnech 24. a 25. září 2015 uspořádal Ústav řeckých a latinských studií FF UK konferenci věnovanou římské literatuře, kultuře a dějinám raného císařství s názvem *Roma argentea MMXV*. Příležitostí k jejímu svolání se stalo 1950. výročí spiknutí proti císaři Neronovi z roku 65, v jehož čele stál Gaius Calpurnius Piso.

Konference, které se zúčastnili mnozí čeští i slovenští badatelé, byla rozdělena do dvou tematických bloků, literárního, který se konal 24. září, a historicko-kulturního, který proběhl dne následujícího. Literární blok otevřely příspěvky zaměřené na L. Annaea Seneku, autora filozofických spisů a tragédií, kterého neminulo obvinění z účasti na Pisonově spiknutí. Eva Kuřáková (FF UK, Praha) srovnala úděl ženských postav v Senekových *Trójankách* a zamyslela se nad funkcí zobrazení vášní a nad významem osudu v této tragédii. Poté se Edita Wolf (FF UK, Praha / CEFRES) zaměřila na tragickou dvojznačnost slovesa *solvere* v Senekově dramatu *Oidipús*, která poodhaluje paradoxnost lidského života, v němž nevyhnutelnost osudu nevyklučuje odpovědnost za vlastní činy. Nakonec se Peter Fraňo (FF UCM, Trnava) soustředil na Senekovu recepci M. Tullia Cicerona jako filozofa, slovesného umělce i člověka jistých politických postojů.

Po příspěvcích věnovaných přímo Senekovi se program konference stočil k recepci Seneky a dalších římských autorů a osobností tzv. stříbrného období v české literatuře a kultuře obecně. Tři příspěvky si vytkly za cíl představit recepci Seneky v českém baroku, ve slovesném i výtvarném umění. Magdaléna Jacková (AV ČR, Praha) srovnala podobu a funkci sboru a dalších vedlejších částí dramatu u Seneky a v českých jezuitských hrách. Obdobně tématem příspěvku Evy Pauerové (FF UK, Praha) byly podoby recepce Senekových her v jezuitském divadle, zejména u Arnolda Engela. Radka Nokkala Miltová (FF MU, Brno) se pak zaměřila na kontext vzniku sochy Umírajícího Seneky v kolonádě Květné zahrady v Kroměříži.

Poslední část literárního bloku pokračovala v recepci antických autorů, tentokrát však se zaměřením na 19. a 20. století. Nejprve Daniela Čadková (AV ČR, Praha) nastínila obraz stříbrného období římské literatury v české kultuře konce 19. století, jeho negativní hodnocení ve školním prostředí, ale i jeho recepci v tvorbě autorů dekadence. Eliška Poláčková (AV ČR, Praha / FF MU, Brno) zmínila značně omezenou českou divadelní recepci Senekových her a soustředila se na umělecké kvality dramatu *Faidra* v režii Hany Burešové. Literární blok potom uzavřela Eva Stehlíková (FF MU, Brno), která se věnovala pojetí Petronia u Jarmily Loukotkové, zejména v jejím historickém románu *Není římského lidu* a ve stejnojmenném dramatu.

Program druhého dne konference tvořily historicky a kulturněhistoricky orientované příspěvky, jež se věnovaly problematice vlastního spiknutí, obecnějším otázkám spojeným s obdobím raného principátu i zobrazením osobností a událostí neronovské doby v pozdější tradici.

Otázkou Pisonova spiknutí se bezprostředně zabýval Michal Habaj (FF UCM, Trnava), jenž ve svém příspěvku zkoumal, zda je možné využít jako pramene k tomuto spiknutí zprávu zaznamenanou v Plútarchově moralistním spise *De garrulitate* a jaký je vztah tohoto podání k tradici zachycené Tacitem. Markéta Melounová (FF MU, Brno) si kladla otázku, zda způsob, jímž císař Nero naložil s odhalenými spiklenci, vybočoval z dosavadní právní praxe a jakým způsobem mohlo být potrestání spiklenců vnímáno ve světle ideologie císaře jako garanta veřejného pořádku. Václav Marek (FF UK, Praha) promluvil o tom, jak bouřlivé události po Neronově smrti zasáhly do osudu Pisonova příbuzného a Galbova designovaného následovníka L. Calpurnia Pisona Liciniana.

Cílem dalších příspěvků bylo poskytnout události širší historický, kulturní a ideový rámec. Dvojice příspěvků se věnovala různým aspektům náboženské situace za raného principátu – Ivan Prchlík (FF UK, Praha) se zaměřil na otázku případné existence křesťanů mezi římskými elitami v nejranějších fázích vývoje křesťanství, Jan Janoušek (FF UP, Olomouc) se následně zabýval rozvojem orientálních kultů v období raného principátu. O provázanosti některých dekorativních programů s císařskou ideologií pojednala na příkladu Tiberiovy villy ve Sperlonze Marie Pardyová (FF MU, Brno).

Závěrečná část byla zaměřena především na recepci neronovské doby. Jednomu z výrazných charakterových rysů, jež Neronovi přisuzují římsští historici, konkrétně jeho shovívavému postoji vůči vtípným verbálním útokům, se věnovala Barbora Krylová (Mnichov), jež se na tento aspekt Neronova jednání zaměřila jako na jeden z projevů jeho autostylizace do osobnosti vzdělaného umělce a intelektuála. Neronem se zabýval i Martin Černý (FF

UJEP, Ústí nad Labem), zejména jako prototypem špatného panovníka v díle *Historia Augusta*. Poslední z příspěvků byl věnován Senekovi a jeho údajné korespondenci s Pavlem z Tarsu. O možných příčinách vzniku tohoto falza a důvodech, proč byl jako Pavlův protějšek zvolen právě Seneca, hovořila Lenka Košťalová (FF UK, Praha).

Je velmi záslužné, že se vytvořila tato platforma, na níž se mohou setkávat čeští a slovenští odborníci na antickou kulturu z rozličně zaměřených institucí z nejrůznějších koutů obou zemí. Již při letošním ročníku se ukázalo, že takováto spolupráce napříč obory i institucemi může vést k plodné a inspirativní konfrontaci poznatků, a můžeme jen doufat, že konference položí základy trvalejší tradici – ostatně její druhý ročník byl již ohlášen na podzim roku 2016. Tehdy uplyne 1600 let od doby, kdy básník Namatianus popsal svou cestu do Galie ve skladbě *De reditu suo*, a vytvořil tak jednu z pozoruhodných památek pozdněantického písemnictví. A právě na pozdní antiku by se měla příští konference zaměřit.

Iveta Pastyříková a Magda Králová (Praha)